

USNESENÍ

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy Tomáše Foltase a soudců Lenky Krupíčkové a Davida Hipšra v právní věci žalobkyně: **K. K.**, zastoupena Mgr. Věrou Novákovou, advokátkou se sídlem Vrchlického 802/46, Liberec, proti žalovanému: **Český báňský úřad**, se sídlem Kozí 748/4, Praha 1, v řízení o kasační stížnosti žalobkyně proti rozsudku Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 1. 8. 2022, č. j. 78 A 19/2020-48,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **s e o d m í t á** pro nepřijatelnost.
- II. Žádný z účastníků **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

O d ů v o d n ě n í :

I.

[1] Rozhodnutím ze dne 11. 6. 2020, č. j. SBS 15585/2020/ČBÚ-23, žalovaný zamítl odvolání žalobkyně a potvrdil rozhodnutí Obvodního báňského úřadu pro území kraje Ústeckého ze dne 27. 2. 2020, č. j. SBS 29428/2018/OBÚ-04/7, jímž byla žalobkyně uznána vinnou z přestupku podle § 40a odst. 1 písm. a) zákona č. 44/1988 Sb., o ochraně a využití nerostného bohatství (dále jen „horní zákon“), kterého se dopustila tím, že dne 30. 6. 2018 v ranních hodinách vědomě a úmyslně spolu s dalšími účastníky akce *KLIMAKEMP 2018* neoprávněně vnikla do důlního díla *lom Bílina*, na druhý skrývkový řez k rypadlu KU 800/K105. Za to byla žalobkyni uložena pokuta 8 000 Kč a povinnost uhradit náklady správního řízení ve výši 1 000 Kč.

II.

[2] Žalobkyně napadla rozhodnutí žalovaného žalobou u Krajského soudu v Ústí nad Labem (dále též „krajský soud“), který ji zamítl shora označeným rozsudkem. Konstatoval, že rozhodnutí žalovaného je dostatečně odůvodněné a srozumitelné, tedy přezkoumatelné. Podle krajského soudu nedošlo ani k zániku odpovědnosti za přestupek. Příkaz, který byl žalobkyni doručen dne 7. 3. 2019, a proti němuž žalobkyně podala následně odpor, měl totiž také účinky oznámení zahájení řízení o přestupku. Jeho doručením tak došlo k přerušení promlčecí doby, přičemž žalovaný před jejím uplynutím vydal rozhodnutí, jímž žalobkyni

uznal vinnou. Krajský soud nepřisvědčil ani námitce, že byla žalobkyně uznána dvakrát vinnou za tentýž přestupek. Připustil, že se předmětného přestupku a přestupku spočívajícího v nesplnění pokynu policisty, mohla dopustit v jednočinném souběhu. V době spáchání přestupku nesplnění pokynu se totiž zároveň neoprávněně pohybovala v prostoru lomu. Podstatné však je, že oba přestupky měly odlišný následek. Nedůvodnou shledal krajský soud i námitku, že nebyla prokázána totožnost žalobkyně. V tomto ohledu zdůraznil, že žalovaný nevycházel pouze z úředních záznamů policie, ale též z oznámení o přestupku, seznamu „dodatečně ustanovených přestupců“ a pravomocného příkazu Městského úřadu Litvínov, které prokázaly, že se žalobkyně v daném čase nacházela na místě spáchání přestupku. Z mapových podkladů a pravomocného příkazu Městského úřadu Litvínov pak jasně plyne, že se žalobkyně v době zadržení nacházela na druhém skryvkovém řezu u rypadla KU 800/K105. Podle krajského soudu byl rovněž naplněn materiální znak přestupku.

III.

[3] Proti rozsudku krajského soudu podala žalobkyně (dále též „stěžovatelka“) kasační stížnost z důvodu uvedeného v § 103 odst. 1 písm. a) zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále též „s. ř. s.“). Namítla nesprávnost závěru o nepromlčení přestupku. Podle stěžovatelky nelze souhlasit s tím, že by mohl hmotněprávní účinky vyvolávat příkaz, proti němuž byl podán odpor. Jedná se totiž o zrušené procesní rozhodnutí. Stěžovatelka zdůraznila, že příslušné pravidlo bylo do zákona výslovně doplněno až jeho novelizací zákonem č. 417/2021 Sb. Krajský soud podle ní pochybil i v otázce jejího ztotožnění. Na základě jím označených podkladů nebylo možné učinit příslušné skutkové závěry v otázce viny a trestu. Dále stěžovatelka brojila proti závěru krajského soudu, že v posuzované věci nedošlo k porušení zásady *ne bis in idem*. Podle ní není podstatná pluralita chráněných zájmů, nýbrž fakticita následku. Za totéž jednání (skutek), které má stejnou povahu a vede k týmž následkům, nelze sankcionovat stejnou osobu opakovaně, byť by bylo dané jednání sankcionováno různými právními předpisy. Krajský soud podle stěžovatelky rovněž nevzal dostatečně v potaz její argumenty stran nedostatku materiálního znaku přestupku. Vzhledem k okolnostem (veřejné provedení, veřejně prospěšný cíl, nemožnost civilního škodního následku či ohrožení) se nejednalo o běžně se vyskytující případ a nebyla prokázána společenská nebezpečnost skutku. Z uvedených důvodů stěžovatelka navrhla, aby Nejvyšší správní soud zrušil rozsudek krajského soudu i rozhodnutí žalovaného a vrátil mu věc k dalšímu řízení.

IV.

[4] Žalovaný ve vyjádření ke kasační stížnosti odkázal na své rozhodnutí a rozsudek krajského soudu. Stěžovatelka podle něj pouze opakuje své námitky, s nimiž se řádně vypořádal krajský soud i žalovaný. Příslušné závěry již byly aprobevovány Nejvyšším správním soudem. Navrhl proto kasační stížnost zamítnout.

V.

pokračování

[5] Nejvyšší správní soud posoudil kasační stížnost v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů a zkoumal přitom, zda napadené rozhodnutí netrpí vadami, k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti (§ 109 odst. 3 a 4 s. ř. s.).

[6] Nejvyšší správní soud předesílá, že se na nyní projednávanou věc užije § 104a odst. 1 s. ř. s., ve znění účinném od 1. 4. 2021, podle něhož platí: *Jestliže kasační stížnost ve věcech, v nichž před krajským soudem rozhodoval specializovaný samosoudce, svým významem podstatně nepřesahuje vlastní zájmy stěžovatele, odmítne ji Nejvyšší správní soud pro nepřijatelnost.* V nyní posuzované věci totiž krajský soud rozhodl po nabytí účinnosti příslušné novely s. ř. s. a současně rozhodoval specializovaný samosoudce (srov. usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 16. 6. 2021, č. j. 9 As 83/2021-28, ze dne 5. 8. 2021, č. j. 10 Azs 196/2021-30, ze dne 14. 7. 2021, č. j. 10 Azs 184/2021-36, ze dne 15. 7. 2021, č. j. 9 Azs 110/2021-30, ze dne 27. 8. 2021, č. j. 9 As 144/2021-31, či ze dne 24. 9. 2021, č. j. 10 Azs 225/2021-34).

[7] Nejvyšší správní soud proto přistoupil k hodnocení toho, zda kasační stížnost svým významem podstatně přesahuje vlastní zájmy stěžovatelky. Při tom vycházel ze závěrů usnesení ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006-39, v němž kasační soud vyložil neurčitý právní pojem „*přesah vlastních zájmů stěžovatele*“. Závěry plynoucí z tohoto usnesení jsou přiměřeně uplatnitelné také v nyní projednávané věci (shodně rozhodnutí Nejvyššího správního soudu ze dne 10. 6. 2021, č. j. 1 As 124/2021-28, ze dne 16. 6. 2021, č. j. 9 As 83/2021-28, ze dne 15. 7. 2021, č. j. 9 Azs 110/2021-30, ze dne 23. 7. 2021, č. j. 4 As 156/2021-50, ze dne 13. 8. 2021, č. j. 10 As 222/2021-39, ze dne 27. 8. 2021, č. j. 9 As 144/2021-31, ze dne 1. 9. 2021, č. j. 1 As 148/2021-44, ze dne 7. 10. 2021, č. j. 6 Azs 242/2021-21 atp.). Kasační stížnost lze tudíž přijmout k meritornímu přezkumu v případě rozpoznatelného dopadu řešení právní otázky nad rámec konkrétního případu, a to i) z důvodu neexistence, nejednotnosti nebo překonání judikatury, nebo ii) v případě zásadního právního pochybení krajského soudu (srov. též Kühn, Z. In: Kühn, Z., Kocourek, T. a kol. *Soudní řád správní. Komentář.* Praha: Wolters Kluwer ČR, 2019, k § 104a, především body 6 a 11).

[8] Nejvyšší správní soud shledal kasační stížnost nepřijatelnou.

[9] V dané věci nevystala žádná právní otázka, která by dosud nebyla v judikatuře Nejvyššího správního soudu řešena, popř. byla řešena rozdílně. V této rovině Nejvyšší správní soud upozorňuje, že skutkově obdobnými věcmi, v nichž stěžovatelé (jiní účastníci akce KLIMAKEMP 2018) vznesli v podstatě totožné námitky jako v nynější věci, se soud již zabýval v rozsudcích ze dne 31. 10. 2022, č. j. 4 As 100/2022-32, ze dne 22. 11. 2022, č. j. 6 As 175/2022-28, a v usneseních ze dne 23. 11. 2022, č. j. 6 As 177/2022-28, ze dne 24. 11. 2022, č. j. 6 As 163/2022-41, ze dne 24. 11. 2022, č. j. 6 As 176/2022-29, ze dne 1. 12. 2022, č. j. 5 As 27/2022-38, ze dne 7. 12. 2022, č. j. 4 As 82/2022-45, ze dne 22. 2. 2023, č. j. 2 As 182/2022-23, ze dne 25. 5. 2023, č. j. 10 As 254/2022-36, a ze dne 5. 10. 2023, č. j. 3 As 122/2022-33. Rozhodovací praxi Nejvyššího správního soudu aproboval i Ústavní soud (srov. rozhodnutí ze dne 25. 1. 2023, sp. zn. I. ÚS 10/23, a ze dne 21. 2. 2023, sp. zn. IV. ÚS 209/23, kterými nebyly shledány ústavní stížnosti mířící proti shora označeným rozhodnutím Nejvyššího správního soudu za důvodné).

[10] Stěžovatelka namítla, že pravidlo o přerušení běhu promlčecí doby doručením příkazu bylo do § 32 odst. 2 zákona o odpovědnosti za přestupky přidáno až po spáchání posuzovaného přestupku, přičemž retroaktivita je ve správním trestání nepřipustná; situaci nelze překlenout ani analogií v neprospěch obviněného. Tato otázka již byla v judikatuře Nejvyššího správního soudu opakovaně řešena. V rozsudku ze dne 17. 9. 2021, č. j. 5 As 75/2019-24, zdejší soud vyslovil, že příkaz, proti kterému byl podán odpor, nelze považovat za rozhodnutí, jímž je obviněný uznán vinným; takovým příkazem bylo obviněnému oznámeno zahájení řízení ve smyslu § 32 odst. 2 písm. a) zákona o odpovědnosti za přestupky. Stejný právní názor vyplývá také z rozsudku ze dne 7. 4. 2021, č. j. 8 As 109/2020-44, v němž Nejvyšší správní soud opět dovodil, že příkaz představuje oznámení o zahájení řízení, přičemž přerušení běhu promlčecí doby se váže na jeho doručení. Obdobný závěr obsahuje také rozsudek zdejšího soudu ze dne 7. 10. 2020, č. j. 3 As 48/2018-43. V rozsudku ze dne 1. 4. 2022, č. j. 6 As 305/2021-37, pak zdejší soud konstatoval: „*Pokud je příkaz prvním úkonem v řízení, jeho smyslem je jednak vyslovení viny obviněného (podmíněné tím, že nebude podán odpor), a jednak samotné sdělení obviněnému, že došlo k zahájení řízení o přestupku.*“ Výklad zákona nelze v posuzovaném případě považovat za analogii v neprospěch stěžovatelky (srov. usnesení č. j. 6 As 163/2022-41). Z uvedeného vyplývá, že doručením předmětného příkazu stěžovatelce došlo k přerušení běhu prekluzivní lhůty (srov. rozsudek ze dne 31. 10. 2022, č. j. 4 As 100/2022-32). Nejvyšší správní soud se proto ztotožňuje se závěry krajského soudu a neshledal důvod pro postoupení věci rozšířenému senátu, jak navrhovala stěžovatelka.

[11] Ve výše uvedených rozhodnutích týkajících se jiných účastníků akce KLIMAKEMP 2018 se Nejvyšší správní soud již také vyjádřil k problematice prokázání daného přestupku. Konstatoval, že úřední záznamy nemohou být jediným důkazem, mohou však být relevantním podkladem v kontextu dalších zjištění. Za obdobných skutkových okolností pak akceptoval úřední záznamy jako relevantní podklad rozhodnutí, pakliže bylo spáchání přestupku vedle těchto záznamů doloženo (stejně jako v posuzované věci) také pravomocným příkazem Městského úřadu Litvínov se zeměpisnými koordináty místa zadržení přestupce, jemuž svědčí presumpce správnosti, a seznamem „dodatečně ustanovených přestupců“ s fotografiemi pachatelů (srov. rozsudky č. j. 4 As 100/2022-32, a č. j. 6 As 175/2022-28, či usnesení ze dne 24. 11. 2022, č. j. 6 As 163/2022-41, ze dne 1. 12. 2022, č. j. 5 As 27/2022-38, či ze dne 29. 6. 2023, č. j. 8 As 95/2022-37). Stěžovatelka navíc nijak konkrétně nezpochybovala skutečnost, že na inkriminovaném místě byla. Ve správním řízení (viz protokol o ústním jednání ze dne 17. 10. 2019) naopak vysvětlovala, že cílem jejího jednání bylo protestovat proti těžbě hnědého uhlí, která ohrožuje celosvětové klima. Tím fakticky potvrdila skutečnost, že do lomu Bílina vnikla. Její námitky směřovaly pouze proti absenci dokumentace postupu policie a popisu metod při jejím ztotožnění.

[12] I tvrzeným porušením zásady *ne bis in idem* v případě účastníků akce KLIMAKEMP 2018 se Nejvyšší správní soud opakovaně zabýval. V rozsudku č. j. 6 As 175/2022-28 se podrobně věnoval tomu, že skutkovou podstatu přestupku podle horního zákona (přesněji řečeno její formální znaky) účastníci akce naplnili tím, že vnikli do důlního díla, kam je vstup zakázán. Naproti tomu skutkovou podstatu přestupku podle zákona o právu shromažďovacím stěžovatelka podle pravomocného příkazu Městského úřadu Litvínov, který není předmětem soudního přezkumu v tomto řízení, naplnila tím, že v prostoru lomu Bílina neuposlechla pokynu policisty k jeho opuštění. Nehledě na časový odstup obou jednání, neuposlechnutí policistovy výzvy není součástí jednání naplňujícího znaky

pokračování

skutkové podstaty přestupku podle horního zákona, ani nebylo stěžovatelce kladeno k tíži jako přítěžující okolnost. Rozdílné jsou i zájmy chráněné oběma dotčenými předpisy. Nejednalo se tedy o totožný skutek, a nemohlo tak dojít k porušení zákazu dvojího trestání (srov. usnesení č. j. 6 As 176/2022-29, č. j. 6 As 177/2022-28, či č. j. 6 As 163/2022-41).

[13] Taktéž problematika materiálního znaku přestupku je judikaturou bohatě řešena. Například v rozsudku ze dne 31. 10. 2008, č. j. 7 Afs 27/2008-56, zdejší soud vyslovil, že „*kategorie správních deliktů je kategorií trestního práva v širším slova smyslu, tudíž se i pro správní delikty uplatní povinnost správního orgánu zkoumat nejen naplnění formálních znaků správního deliktu, ale také, zda jednání vykazuje daný stupeň společenské škodlivosti, tudíž materiální stránku správního deliktu.*“ Při zkoumání odpovědnosti za přestupek je tak správní orgán povinen zjišťovat naplnění jeho materiální stránky (rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 29. 8. 2014, č. j. 5 As 4/2013-26, ze dne 6. 6. 2013, č. j. 1 As 24/2013-28 a ze dne 9. 8. 2012, č. j. 9 As 34/2012-28). V projednávané věci správní orgány i krajský soud posoudily materiální znak přestupku v souladu s akcentovanými zásadami, přičemž dospěly ke správnému závěru, že stěžovatelčino jednání materiální znak přestupku naplňovalo a že pohnutku spočívající ve snaze upozornit na klimatickou krizi nelze považovat za výjimečnou okolnost. K politickým pohnutkám, z nichž stěžovatelka dovozuje nenaplnění materiální stránky přestupku, se ostatně již vyjádřil také Ústavní soud ve výše zmíněném usnesení sp. zn. I. ÚS 10/23: „*U tvrzení o politických pohnutkách stěžovatele nelze odhlédnout od toho, že stěžovatel byl sankcionován v přestupkovém řízení pokutou v řádu jednotek tisíců Kč. Podle některých autorů se přitom legitimita projevů tzv. občanské neposlušnosti odvíjí mimo jiné od ochoty nést negativní následky s nimi spojené [...]. Ústavní soud přitom v nyní posuzované věci považuje takové následky pro stěžovatele za zanedbatelné, a nemá proto důvod v tomto směru úvahy orgánů veřejné moci dále zkoumat. Jinými slovy, Ústavní soud nezpochybňuje naléhavost motivů stěžovatele, avšak respektuje, že veřejná moc na porušení zákonem chráněných zájmů přiměřeně reaguje*“ (obdobně též bod 24 a násl. rozsudku č. j. 6 As 175/2022-28).

[14] S ohledem na výše uvedené Nejvyšší správní soud odmítl kasační stížnost podle § 104a s. ř. s. jako nepřijatelnou.

[15] O náhradě nákladů řízení bylo rozhodnuto podle § 60 odst. 1 věty první s. ř. s. ve spojení s § 120 s. ř. s., podle kterých, nestanoví-li tento zákon jinak, má účastník, který měl ve věci plný úspěch, právo na náhradu nákladů řízení, které důvodně vynaložil, proti účastníkovi, který ve věci úspěch neměl (k tomu srov. usnesení rozšířeného senátu ze dne 25. 3. 2021, č. j. 8 As 287/2020-33, část III. 4.). Stěžovatelka v řízení úspěch neměla, proto nemá právo na náhradu nákladů řízení. Žalovanému, který by jinak měl právo na náhradu nákladů řízení, žádné náklady nad rámec běžné úřední činnosti v řízení o kasační stížnosti nevznikly. Z uvedených důvodů soud rozhodl, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

P o u č e n í: Proti tomuto usnesení **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 30. října 2023

Tomáš Foltas
předseda senátu